

Edholm, af. Ätten härstammar från bonden
*Esbjörn Nilsson och hans hustru Ingegärd Nilsdotter i Utanede by i Fors socken
i Jämtland, vars sonson, förste arkiatern Erik
Edholm (se nedan) adlades med namnet af
Edholm.*

1, Edholm, Erik af, läkare, förste arkiater

Född i Fors socken i Jämtland

f. 5 febr. 1777. Föräldrar:*Länsmannen Mårten Edholm(f 1741-d.1805) och*

*Magdalena Åström (f.1744-d.1821)*Vid den stora översvämningen 1796 av Ragunda
älven som tog en ny strömfåra förlorade E:s far som förut varit ganska välbehållen på en
kort stund allt vad han ägde. - Namnet

Edholm, som av den ifrågavarande

familjerepresentanten vann

ett rum på svenska riddarhuset,

är taget av en liten holme, belägen

nära intill Edeforsen i Jämtland, vid vilken

släkten hade en liten arvegård. - Student i

Uppsala 1796, avlade E. 1807 kandidat- och licentiatexamen

och promoverades till medicine doktor

1810. Något av åren förut hade han med sin

lärjunge, greve Magnus Brahe, fått göra en resa

till Ryssland. - 1811 fick han åtfölja honom på

hans beskickning till Paris, där E. begagnade

varje tillfälle att förkovra sig i sin vetenskap.

Efter sin hemkomst på våren 1812 till Sverige, kom kronprins Carl Johan till

Serafimerlasarettet på besök, där underkirurg Erik Edholm händelsevis var den enda

tjänstgörande läkare ,han ledsagade prinsen genom sjuksalarna och redogjorde för

förhållandena på stället.Carl Johan fattade strax tycke för den unge, fransktalande

sakkunnige läkaren med det förtroendegivande utseendet och det lugna förbindliga

sättet. Kort efteråt utnämndes han till livmedikus

hos kronprinsen Carl Johan och prins Oscar, tjänstgjorde

han 1813-1814 som fältläkare vid kronprinsens

stab. Efter Carl Johans uppstigande

på tronen utnämnd till hans förste livmedikus,

intog han 1818 som adjungerad ledamot en plats

i Sundhetskollegium, där han 1822-41 var vice

ordförande och 1841-49 ordförande. Han blev

1819 ledamot av Vetenskaps Akademin., 1821 upphöjd i adligt

stånd och 1842 förste arkiater. »Vid fyllda

sjuttiofva år lämnade E. ordförandeplatsen i kollegium

och ägnade sig sedan åt privatlivet samt

den fortsatta vården af den konungafamilj, där

han nära ett halvt sekel var läkare och där han

ända till sin död var en trogen och värderad

tjänare. Årens börda bar han lättare än de flesta,

och stilla och fridsamt, som han levat, avled

han i sitt åttionde år natten mellan d. 28 och

29 maj 1856. Den 1 juni 1856 ägde begravningen rum i enkelhet i Storkyrkan

"Nordenson jordfäste utan tecken på tal endast efter handboken samt den vackra

psalmen N:o 461 " Gravsättningen skedde därefter på Klara kyrkogård , så skriver sonen Erik Vilhelm i sin dagbok ». - Gift 1815 med Sara Fredrika Hülphers.

2. Edholm, Erik Vilhelm af, militär, förste direktör för k. m:ts hovkapell och spektakler. Född i Stockholm f. 13 juni 1817; den föregåendes son. - Student i Uppsala 1835, började E. samma år att tjänstgöra vid Andra livgardet, där han följande året utnämndes till underlöjtnant och sedermera avancerade till överstelöjtnant och förste major 1861, från vilken befattning han 1867 tog avsked. Utnämndes under tiden: 1838 till ordonnansofficer hos Carl Johan, 1857 till adjutant hos Oscar I och 1859 till samma befattning hos Carl XV. - 1848 följde han regementet till Danmark, där han som löjtnant kommenderade ett fältkompani. Som adjutant hos Carl XV medföljde han generalfälttygmästaren frih. Wredes beskickning till Königsberg 1861 och generalmajoren greve Sandels till Brüssel 1865; utnämndes 1866 till hovmarskalk och samma år till förste direktör vid k. m:ts hovkapell och teatrar, samt 1869 till tjänstgörande förste hovmarskalk hos Carl XV, med uppdrag att tills vidare förvalta teaterdirektörsämbetet. Under hans direktörskap utvecklades en livlig verksamhet vid de k. teatrarna. Den svenska dramatiska litteraturen kom framför andra till heders, och över fyrtio originalstycken, många med stor framgång. Från den utländska repertoaren uppsattes bland operor Afrikanskan, Dinorah, Traviata, Romeo och Julia, Iphigenia i Aulis, Den flygande holländaren, Mignon, Lohengrin, m. fl. och bland större dramatiska arbeten Shakespeares Coriolanus, En vintersaga, Romeo och Julia, Richard III, samt dessutom över hundra skådespel och komedier av äldre och nyare författare. Denna verksamhet belönades även ur ekonomisk synpunkt med ovanlig framgång och den k. gamla scenen, som under sin hundraåriga tillvaro som oftast hade att kämpa med pekuniärt betryck, lämnade under E:s tid betydande överskott. - Adelsman vid faderns död 1856, deltog E. vid flere ständsriksdagar i det politiska livet samt var ledamot av stats- och ekonomiutskotten. Under åren 1863-66 deltog han som ledamot i kommittén för granskning av förslag till ny straff- och rättegångslag för krigsmakten och ivrade där för prygelstraffets avskaffande, vilken åsikt även kommitténs beslut vann konungens bifall. 1866 ledamot af

Musik. akademien. E. blev 1872 tjänstfri som hovmarskalk och fick 1881 avsked från första direktörsbefattningen vid k. m:ts hovkapell och teatrar. 1888 blev han inspektör för de k. teatrarna. E. har själv översatt flera teaterstycken, t. ex. »Män af ära», »Danicheffarna», »Dora». - Död i Stockholm d. 31 mars 1897. - Gift 1871 med Emma Mariana Charlotta Braunerhjelm.

3. **Edholm, Edvard Mårten**, läkare. Född f. 19 juli 1831; den föregåendes bror. - E. blev student i Uppsala 1850 och erhöll medicine doktorsdiplom 1859. Tre år därefter anträdde han en vetenskaplig resa till kontinenten och utnämndes 1863 till andre bataljonsläkare vid Svea livgarde. Följande året avreste han till danska kriget, varunder han dels uppehöll sig på krigsteatern, Dybböl och Als, dels tjänstgjorde vid de olika linjernas sjukhus. Utnämnd 1864 till förste bataljonsläkare vid livgardet till häst, förordnades han 1865 till sekreterare i svensk-norsk-danska farmakopé-kommittén och anställdes 1866 såsom livmedikus hos Carl XV och åtföljde i denna egenskap konungen på flera av hans resor, även på den sista till Aachen 1872. - 1870 utsågs han till ledamot i den kommitté, som blivit tillsatt för utarbetandet af en ny edition af den svenska militärfarmakopén, samt avreste i oktober sistnämnda år på uppdrag till skådeplatsen för det då pågående tysk-franska kriget och uppehöll sig därunder dels vid det tyska högkvarteret i Versailles, dels vid fältsjukhusen i Frankrike och reservlasarettarna i Tyskland. - 1871 utnämnd till regementsläkare vid Livregementets dragonkår, erhöll han året därpå förordnande att tills vidare bestrida ett medicinalrådsämbete i Sundhetskollégium. - Svenska läkaresällskapets sekreterare 1864-73 och huvudredaktör av tidskriften Hygiea 1863-1871, har han riktat så väl den som svenska läkaresällskapets förhandlingar med en stor mängd uppsatser och referat. - 1874 blev E. medicinalråd och överfältläkare vid armén samt har verksamt bidragit till fältläkareväsendets höjande. E. blev 1876 ordf. i kommittén för ordnandet av den militära hälsovården och förordnades s. å. till direktör för militärläkarekursen. Han blev också då redaktör för »Tidskrift i militär hälsovård» samt 1877 överfältläkare vid Stockholms garnison. 1882 hedersledamot av La société française d'Hygiène och örlogsmannasällskapet i Karlskrona samt 1887 av militär-medicinska sällskapet i Kristiania. 1885 besökte E. på offentligt uppdrag Finland och Ryssland och var 1886

kommittéledamot för förslag till nytt reglemente för sjukvården. Han tog 1896 avsked från sina befattningar och erhöll samtidigt generaldirektörs namn, heder och värdighet. - Gift 1867 med Lovisa Kristina Charlotta von Heijne.

Källa: SVENSKT BIOGRAFISKT HANDEXIKON
Kyrkböckerna i Fors ,